

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.37.384/2020/5.

A tanács tagjai: Tóth Kincső a tanács elnöke
. Bögös Fruzsina előadó bíró
. Szilas Judit bíró

A felperes: Felperes
(cím)

A felperes képviselője: Lácza Ügyvédi Iroda
. Lácza György ügyvéd
(cím)

Az alperes: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi
Igazgatóság
(cím)

Az alperes képviselője: Lakatos Gergő kamarai jogtanácsos

A per tárgya: veszélyes áru szállítása
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes
A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
19.K.28.734/2019/9. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria
- a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 19.K.28.734/2019/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja;
- kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 30.000 (harmincezer) forint kereseti és 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes által vasúti fuvarozásra 2019. ...-án feladott 29 db kőszénrel megtöltött nyitott vasúti kocsikból vonatba besorolt, vasúti árutovábbításban lévő 2 vasúti kocsi (egyedi kocsik számok: ..., ...) a betöltött kőszén 2019. szeptember 7-én a ... térségében melegezett és füstölt, amelyet hivatásos tűzoltók hűtöttek vissza. Az esetről a ... számú tűzeseti műszaki adatlap készült, tűzvizsgálati eljárás lefolytatására nem került sor. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Kisvárdai Katasztrófavédelmi Kirendeltsége (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) megállapította, hogy a szállított szén a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási

Egyezmény (COTIF) módosításáról Vilniusban elfogadott, 1999. június 3-án kelt Jegyzőkönyv C Függeléké Mellékletének kihirdetéséről, valamint a belföldi alkalmazásának egyes kérdéseiről szóló 179/2017. (VII. 5.) Korm. rendelet (továbbiakban: RID) 2.2.42.1.1 pontjának második bekezdésében foglaltak alapján a 4.2 osztály öngyulladásra hajlamos anyagaihoz sorolandó. Erre tekintettel az elsőfokú hatóság 2019. szeptember 12-én kelt 36530/1664-1/2019.ált. számú határozatával a felperest, mint az általa, a ... szám alatti II. számú telephelyén letárolt szén vasúti továbbításában résztvevő RID szerinti töltőt, feladót a hivatásos katasztrófavédelmi szerv eljárásai során a veszélyes áruk vasúti és belvízi szállításának ellenőrzésére és a bírság kivetésére vonatkozó egységes eljárás szabályairól, továbbá az egyes szabálytalanságokért kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírságolással összefüggő hatósági feladatok általános szabályairól szóló 312/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet 12. § b) pontjában foglaltak alapján veszélyes áru környezetbe jutásának megakadályozására, illetve a veszély elhárítása érdekében szükséges intézkedésekre kötelezte akként, hogy a felperes a letárolt szén vasúti továbbítását megelőző berakását, feladását kizárólag a RID-ben foglalt rendelkezések figyelembevételével hajtsa végre. Előírta továbbá, hogy amíg a felperes által a telephelyen tárolt, feladni, berakni kívánt szén vonatkozásában nem kerül bizonyításra minden kétséget kizáróan a RID által előírt vizsgálatok elvégzésével, hogy a szén nem tartozik a RID hatálya alá (RID 2.2.42.1.7), szüneteltesse a RID adott veszélyes árura vonatkozó szabályai mellőzésével történő, telephelyükön tárolt szén berakására, feladására irányuló tevékenységét, végül előírta, hogy amennyiben a vizsgálatok eredménye alapján megállapítást nyer, hogy a perbeli szén a RID hatálya alá tartozik (a 4.2 osztályba tartozó öngyulladásra hajlamos veszélyes áru), a berakás és a feladás során tartsa be a veszélyes árura (UN1361 szén vagy korom) megállapított, a csomagolási csoportjához a RID által meghatározott további előírásokat. Határozatának rendelkező részében megállapította továbbá, hogy a szén berakásra, feladásra vonatkozó kötelezés kizárólag az elsőfokú hatóság ellenőrei által 2019. szeptember 10-én végrehajtott veszélyes áru vasúti szállításához kapcsolódó telephelyi ellenőrzése idején a telephelyen ömlesztett formában letárolt 340 tonna szénre vonatkozik, továbbá, hogy a kötelezést a tárolt szén RID hatálya alá való tartozásának minden kétséget kizáró ellentétes bizonyításáig, a RID hatálya alá való tartozás megállapítása esetén a szén osztályba sorolás, csomagolási csoporthoz való minden kétséget kizáró hozzárendeléséig kell végrehajtani. Határozatát végül a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánította. Határozatának indokolásában idézte a RID 2.2.42.1.1., 2.2.42.1.4. és a 2.2.42.1.8. pontjait, és megállapította, hogy a perbeli szén a RID 3.2. fejezet „A” táblázatban nevesített UN1361 szén vagy korom (állati vagy növényi eredetű) 4.2., II. vagy III. csomagolási csoportba tartozó öngyulladásra hajlamos anyag.

- [2] A felperes fellebbezése folytán eljár alperes 2019. október 29-én kelt 36500/6430-2/2019.ált számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú hatóság a tapasztalatok figyelembevételével együtt a telephelyen lévő szenet megfelelően sorolta be. A felperes által a fellebbezéshez csatolt biztonsági adatlappal, valamint nyilatkozattal kapcsolatban kifejtette, hogy annak a nyelvezete angol, illetve orosz, így az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 20. §-a alapján azokat nem vette figyelembe, megjegyezve, hogy ezen dokumentumok a RID szerinti besoroláshoz nem szükségesek.

A kereseti kérelem és az alperesi védirat

- [3] A felperes keresetében az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [4] Az alperes védiratában a határozatában foglaltak fenntartásával a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes 36500/6480-2/2019.ált. számú határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [6] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a megállapított tényállás pontatlan, mert az ellentmond a tűzeseti összefoglaló jelentésnek és a tűzeseti/műszaki mentési adatlapokban foglaltaknak. Rámutatott arra, hogy a 2019. ...-i katasztrófavédelmi és tűzvizsgálatot is igénylő tűzeseti/műszaki mentési adatlap és tűzvizsgálati jelentés szerint a tűzesemény ... és ... között történt, melynek vonatkozásában a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi hatóság járt el és készített tűzvizsgálatot. Ez a műszaki mentést és tűzvizsgálatot igénylő beavatkozás volt az, amikor 2 db vasúti kocsiban izzott fel 100 tonna porított kőszén. A perbeli ügy alapját képező esemény azonban a határozatokkal ellentétben 2019. ...-án történt ... és ... között, amikor egy 50 vagonból álló vasúti szerelvény 2 vagonjában izzott be a szén. Ekkor tűzvizsgálatra nem került sor, kizárólag mentés történt a 2019. ...-ai tűzeseti/műszaki mentési adatlap szerint. Megállapította mindemellett, hogy a tényállás pontosításának a letárolt szén vonatkozásában nem volt jelentősége, azonban abból a szempontból igen, hogy az alperes a megállapítását a telephelyen letárolt szénrel kapcsolatosan a tűzeseti tapasztalatokra is alapította.
- [7] Rögzítette, hogy nem volt vitatott, hogy a szén vagy korom név szerinti elnevezéssel szerepel a RID 3.2. fejezet „A” táblázatában, ahogyan az sem volt vitatott megállapítása szerint, hogy a RID hatálya alá történő besorolás a felperes telephelyén letárolt szén vonatkozásában akkor igazolható, ha a RID 2.2.42.1.4 szerinti besorolás megtörténik. Kiemelte, hogy a RID 3.2 fejezet „A” táblázatában név szerint tételelesen rögzíti, hogy a besorolásnak a Vizsgálatok kézikönyv szerinti vizsgálati eljárások eredményei alapján kell történnie és a tapasztalatokat is figyelembe kell venni. Ezért önmagában a tapasztalásra és az alperes által a telephelyen folytatott szemrevételezésre azt nem lehetett alapítani, hogy a felperes telephelyén letárolt szén a RID hatálya alá tartozik. Ítéleti érvelése szerint a tényállás további tisztázása lett volna szükséges, megítélése szerint szükség lett volna szakértő kirendelésére, egy akkreditált labor megkeresésére a ... telephelyen letárolt szénből vett minta vonatkozásában, továbbá az alperesnek meg kellett volna keresnie a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot is a közigazgatási iratok között szereplő tűzvizsgálati jelentéssel kapcsolatban. A felperes által a fellebbezéshez csatolt iratok körében arra utalt, hogy amellet, hogy a közigazgatási eljárás nyelve a magyar, a hatóságnak az Ákr. 62. § (2) bekezdéséből adódó tényállás tisztázási kötelezettség körében minden bizonyítékot figyelembe kell vennie, amely a tényállás tisztázására alkalmas. A felperes által csatolt biztonsági adatlap, figyelemmel arra, hogy egyébként az egy világnyelven kiállított irat, a 14. pontjában az UN szám alatt az áru veszélyes anyag jellegére nem tartalmaz kötelező előírást, ez a bíróság által is egyértelműen, minden fordítás nélkül megállapítható volt.
- [8] Rámutatott arra, hogy nem a szén vagy korom név szerinti nevesítésének volt döntő jelentősége, hanem annak, hogy a 3.2 fejezet „A” táblázatában név szerint nevesített anyagok esetén is akkor lehet a RID hatálya alá történő besorolást megállapítani, ha a vizsgálati eljárások eredményei ezt igazolják, amelyhez nyilvánvaló módon a RID 2.2.42.1.4 alapján a tapasztalatokat is figyelembe kell venni. A tapasztalatok figyelembevétele azonban nem tudja annulálni azt, hogy a vizsgálati eljárások eredményeit is be kell szerezni. Ezt a hatóságok is elismerték azzal, hogy az elsőfokú hatóság határozata rendelkező részének 2. és 3. pontjai szerint a RID hatálya alá tartozás csak addig áll fenn, amíg a felperes által elvégezendő laborvizsgálatok nem igazolják ennek ellenkezőjét.
- [9] Megállapította, hogy az alperes a jogszabályok téves értelmezése folytán jutott arra a következtetésre, hogy a felperes terhére rótt a hivatalból indult eljárásban a laborvizsgálati kötelezettséget. A hivatalból indult ellenőrzés során ugyanis az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes ... telephelyén letárolt barna szén a RID hatálya alá tartozik. Az új eljárásra előírta, hogy az elsőfokú hatóságnak ismételt helyszíni szemlét kell lefolytatnia a telephelyen letárolt

szénnel kapcsolatban és amennyiben a RID 2.2.42.1.4 szerinti besorolásban szereplő vizsgálati eljárás eredménye mintavételből származó minta vizsgálati eredménye alapján történhet, akkor mintát is kell vennie, a tényállást kellően tisztáznia kell és a birtokába jutott összes adatot ellenőriznie kell, és döntését a teljeskörűen feltárt tényállás alapján az összes rendelkezésére álló bizonyíték (okiratok, esetleges labor vizsgálati eredmények) kell meghoznia.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Azt állította, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően értelmezte a RID előírásait.
- [11] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet szakkérdésre kiható döntést is tartalmaz, amelynek vizsgálata szakértői hatáskörbe tartozik, így a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 6. §-át figyelembe véve a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 300. §-a alapján az elsőfokú bíróságnak szakértőt kellett volna kirendelnie. Az Ákr. 71. § (1) bekezdésére hivatkozva előadta, hogy az alperes kellő szakértelemmel rendelkezik az eljárás lefolytatásához, így a tényállás tisztázásához nem volt szükség szakértő bevonására. A hatóság szakértelme, tapasztalata, valamint az Ákr. 63. §-ára tekintettel a felperes nyilatkozata és a hatóság részére benyújtott dokumentumok alapján megállapítható volt, hogy a vizsgált áru szén. Utalt arra, hogy az áru beazonosítását követően megállapításra került, hogy a szén nevesítve, egyedi tételként szerepel a RID 3.2 fejezet „A” táblázatában a 1361-es UN szám alatt, így annak hatálya alá tartozik. A RID 3.2 fejezet „A” táblázata értelmében az „UN 1361 SZÉN vagy KOROM (állati vagy növényi eredetű) 4.2”-es (öngyulladásra hajlamos) RID áruosztályba sorolt veszélyes anyag. Hangsúlyozta, hogy a rendelkezésére álló iratok, nyilatkozatok, valamint szakértelme és tapasztalata alapján megállapította, hogy az adott áru szén, ezzel ellentétes nyilatkozat pedig a felperes részéről nem történt, a nyilatkozat a hatóság álláspontját megerősítette. Kiemelte, hogy míg az áru (szén) beazonosítása a hatóság feladatkörébe tartozik, addig a nevesítést követően a RID hatálya alóli kivételt megállapító vizsgálat már az ügyfél jogkörében, mint jogi lehetőség jelenik meg, az nem hatósági feladat, hatáskör.
- [12] Kiemelte, hogy annak ellenére, hogy a felperes nem magyar nyelvű biztonsági adatlapot csatolt be, azt a hatóság figyelembe vette, azonban az UN besorolás tekintetében bizonyító erőt nem tulajdonított neki, mert a RID mint anyagi jogszabály nevesített anyagként tartja nyilván a szenet, így az annak ellenkező bizonyításáig a RID hatálya alá tartozik, annak szabályait alkalmazni kell rá. Abban az esetben fogadta volna el a hatóság a becsatolt adatlapban foglaltakat, ha hitelt érdemlően kiderül belőle, hogy az adott szénszállítmány a fizikai és kémiai tulajdonságai miatt nem tartozik a RID hatálya alá, annak ellenére, hogy az nevesített anyagként van jelen a RID-ben. Megjegyezte továbbá, hogy a felperes által becsatolt adatlapból nem lehetett hitelt érdemlő módon megállapítani, hogy annak tartalma ténylegesen melyik árura/szénre vonatkozik.
- [13] Hangsúlyozta, hogy a ... és ... között történt tűzeseti összefoglaló jelentés és a tűzeseti műszaki mentési adatlap kizárólag a felperes azon állításának cáfolatára került becsatolásra, amely szerint sohasem történt szénizzás a vasúti szállítása során. Utalt arra, hogy a hatósági eljárás lefolytatását nem ez, hanem a hatósági döntésben is megjelölt, a ... és ... közötti 2 db vagonban található szénizzást rögzítő, ... azonosítószámú tűzeseti műszaki mentési adatlap alapozta meg. E körben előadta, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot a keresetlevél benyújtását követően, az Ákr. 25. §-ában foglaltakra tekintettel kereste meg annak érdekében, hogy amennyiben történt vasúti szállítással összefüggő szénizzás a közelmúltban, abban az esetben az arra vonatkozó iratokat küldje meg részére, hiszen azok bizonyító erővel rendelkeznek a felperes állításának cáfolata tekintetében.

- [14] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok, a felperes nyilatkozata és a hatóság szakértelme alapján megállapítható volt, hogy a hatóság által vizsgált áru szén. Hangsúlyozta, hogy az alperes és a felperes is egyetértett abban, hogy a szén nevesítve van a RID-ben, így ellenkező bizonyításig annak hatálya alá tartozik.
- [15] Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet helytelen tényállást állapított meg, így az ügy érdemére kiható jogszabálysértést követett el. Megállapítható, hogy a ...-... között történt a szén öngyulladásból adódó izzásának észlelése 2019. ... napján 01 óra 04 perckor történt meg, a szén izzásra vonatkozó jelzés 2019. ... napján 01 óra 06 perckor érkezett az alperes részére. Az esetről tüzeseti/műszaki mentési adatlap került kiállításra, megállapításra került, hogy tűzvizsgálati eljárást nem kell lefolytatni. Az alperes a 2 vagonban tárolt szén izzását követően az Ákr. 99. §-a szerinti hatósági ellenőrzést hajtott végre a felperes telephelyén, annak megállapítása érdekében, hogy a jogszabályi előírások maradéktalan betartása megtörténik-e a szén feladása, töltése és fuvarozása tekintetében. Az akkreditált labor megkeresésére történt ítéleti megállapítás érvelése szerint nem helytálló, mert az alperes a tényállást teljeskörűen tisztázta, megalapozott döntést tudott hozni a szakértelme, tapasztalata, rendelkezésre álló dokumentumok, valamint a felperes nyilatkozata és a RID szabályai (nevesített anyag) alapján. Álláspontja szerint az akkreditált laboratóriumban történő bevizsgálás elvégzése olyan esetben, amikor az adott áru a vonatkozó anyagi jogszabályban nevesítetten veszélyes áruként szerepel, óriási és indokolatlan többletköltséget okozna az állami hatóságnak, amely így ellehetetlenítené a biztonságos vasúti/közúti veszélyes áru szállítás hatósági ellenőrzését.
- [16] A felperes által becsatolt dokumentumokkal kapcsolatban kiemelte, hogy azok alapján az áru szénként került nevesítésre, a dokumentumok arra való utalást hitelesen igazolható módon nem tartalmaztak, hogy az áru nem tartozik a RID hatálya alá, így a hatóság jogszabálynak megfelelően nem vette és nem is vehette figyelembe a felperes által becsatolt dokumentumok ezen részeit, ezért az Ákr. 65. § (1) bekezdését a hiteles magyar fordítás becsatolása tekintetében nem is alkalmazta. Álláspontja szerint továbbá az elsőfokú bíróság nem megfelelően értelmezte a biztonsági adatlapot, mert annak 14. pontjából nem állapítható meg hitelt érdemlő módon, hogy veszélyes árunak számít-e a szén vagy sem, ahogyan az sem, hogy az pontosan melyik szénre/szállítmányra vonatkozik. A dokumentum nem tartalmazza továbbá, hogy a bányából történő kitermelés során vagy után be lett volna vizsgáltatva a szén bármilyen hitelesített laboratórium által, ami megállapította volna, hogy az adott áru nem minősül veszélyes anyagnak. Erre való utalást azonban nem tartalmaz a biztonsági adatlap.
- [17] Végül hangsúlyozta, hogy a RID hatálya alá való tartozásnak nem feltétele az akkreditált laboratóriumi bevizsgálás, amennyiben ugyanis a vizsgált anyag nevesítve van a RID-ben és nincs vita a hatóság és a felperes között az anyag, áru megnevezésében, abban az esetben a RID szabályait kell alkalmazni. Van lehetőség arra, hogy az ügyfél a RID 2.2.42.1.7. szerinti vizsgálat elvégzésével igazolja, hogy a szén nem tartozik a RID hatálya alá, ennek hiányában azonban a szállított anyag a RID hatálya alá tartozik és a RID szabályait kell alkalmazni rá. Előadta, hogy az alperes nem kötelezte a felperest a szén vizsgálatának elvégzésére, hiszen a szállítási lehetősége megvolt a felperesnek, a RID szabályainak betartása mellett. Amennyiben a felperes nem a RID szabályainak megfelelően kívánta volna szállítani a szenet, csak akkor kellett volna RID 2.2.42.1.7 pontja szerinti vizsgálatot elvégeztetni, amely igazolja, hogy az nem tartozik a RID hatálya alá, annak ellenére, hogy a szén nevesített anyagként szerepel a RID-ben.
- [18] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárást szabályszerűen folytatta le, a tényállást teljes mértékben felderítette, helyesen és a szükséges mélységig vizsgálta az eljárás közgazdasági hatóságok eljárását és mindenben jogszerű, megalapozott és megfelelően indokolt döntést hozott. Kiemelte, hogy helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a hatóságra is vonatkozik az az alapelv, hogy a bizonyítás minden jogvitában álló felet egyaránt és egyformán illet, illetve terhel, továbbá, hogy az áruhoz kapcsolódó ügynevezett biztonsági adatlap jogszabályon alapuló tartalommal rendelkező,

világnyelven kiállított olyan irat, amely az adott áru jellemzőit megfelelően tartalmazza nyomtatványszerűen, továbbá a jogvita tekintetében olyan adatot tartalmaz, illetve tartalmazhat, amely az adott áru (bányából történő) kitermelése során kerül rögzítésre. Ez az az adat, amely a veszélyes anyag-jellegre tekintettel a biztonsági adatlap 14. pontjában úgynevezett UN szám alatt kerül megjelölésre, amennyiben az adott áru valóban veszélyes anyagnak minősül. Amennyiben a 14. pont nem tartalmaz veszélyes anyag-jellegre vonatkozó jelölést, az árut úgy kell tekinteni, mint ami nem minősül veszélyes anyagnak. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem azt mondta ki, hogy a perbeli áru nem veszélyes anyag, csak azt tisztázta, hogy amennyiben az áru kísérődokumentumai arra utalnak, hogy a perbeli áru nem minősül veszélyes anyagnak, akkor az ezzel ellentétes besorolásra csak erre feljogosított laboratóriumi vizsgálat alapján kerülhet sor.

- [19] Kifejtette, hogy a veszélyes áruk közé tartozást tehát nem a név, hanem a tulajdonság határozza meg. A szén nem azért lehet veszélyes áru, mert ez a neve, hanem azért, mert bizonyos „szenek” egy adott mértéket meghaladó öngyulladó képességgel rendelkeznek, amit a szállítás (és kezelés) során figyelembe kell venni a termelő által megadott információk alapján. A perbeli esetben a termelő a biztonsági adatlapon keresztül egyértelműen jelezte, hogy a szóban forgó szén nem tartozik a RID hatálya alá. Ezért tehát az az alperesi álláspont, mely szerint a név lenne önmagában meghatározó a veszélyes anyagba sorolás kapcsán, nem megalapozott. Utalt arra, hogy mindvégig hangsúlyozta, hogy a perbeli áru bár jellegét tekintve valóban szén, de jellemzői tekintetében nem minősül veszélyes árunak, amelyet a biztonsági adatlap jogszabály szerint erre kijelölt 14. pontja igazolt azzal, hogy veszélyes áru besorolására vonatkozó adatot nem tartalmazott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.
- [21] A Kúria elsődlegesen vizsgálta, hogy helyes volt-e az elsőfokú ítélet azon megállapítása, amely szerint a határozatban megállapított tényállás pontatlan, mert nem állapítható meg, hogy a perbeli ügy alapját a ... és ... között 2019. ... napján történt, vagy a ... és ... között 2019. ... napján történt esemény képezte-e. Az elsőfokú ítéleti megállapítással szemben mind az első-, mind a másodfokú határozatból egyértelműen és aggálytalanul megállapítható, hogy a perbeli ügy alapját a 2019. ... napján feladott, ... hrsz. alatti, ... telephelyen letárolt szén 2019. ... napján történt melegekedése és füstölése képezte, a ...-s vasúti fővonal térségében. A rendelkezésre álló közigazgatási iratok között fellelhető a ... tüzeseti/műszaki mentési adatlap, amely szerint az észlelés 2019. ... napján 01.04-kor a ...-i megállóban történt. Emellett az alperes a védiratában egyértelműen utalt rá, hogy a ... szám alatti ingatlanon tűzoltói beavatkozást igénylő eseményre vonatkozó tüzeseti/műszaki mentési adatlapot kifejezetten azon felperesi kereseti hivatkozás cáfolatára csatolta, amely szerint tevékenysége során még nem fordult elő, hogy a szén felizzott vagy kigyulladt volna. Az iratok összevetéséből megállapítható, hogy a perbeli esetben a tűz észlelése 2019. ... napján történt, a ...-i megállóban, míg a másik esetben a tüzeset jelzése 2019. ... napján történt, a ... szám alatti ... állomáson. A tényállás pontatlanságát tehát alaptalanul állította az elsőfokú ítélet.
- [22] Az ügy érdemében rögzítendő, hogy a felperes sem a közigazgatási eljárás során, sem az elsőfokú peres eljárás során nem vitatta, hogy a vizsgált áru szén, azt az általa becsatolt biztonsági adatlap is ekként tartalmazza. Az elsőfokú ítélet emellett helytállóan rögzítette, hogy a szén vagy korom név szerinti elnevezéssel szerepel a RID 3.1. fejezet „A” táblázatában. A perbeli esetben pedig kizárólag e két körülménynek volt jelentősége, ezek alapján pedig a hatóságok jogszerűen jutottak arra a következtetésre, hogy mivel a szén nevesítve, egyedi tételként szerepel a RID 3.2. fejezet „A” táblázatában a 1361-es UN szám alatt, a perbeli szállítmány a RID hatálya alá tartozik, a RID 3.2. fejezet „A” táblázata értelmében az UN1361 SZÉN vagy KOROM 4.2. (öngyulladásra hajlamos) a RID áruosztályba sorolt veszélyes anyag. Helytállóan érvelt felülvizsgálati kérelmében az alperes azzal, hogy a hatóság a rendelkezésére álló iratok, nyilatkozatok, továbbá a saját szakértelme

alapján megállapította, hogy a perbeli áru szén, amellyel ellentétes nyilatkozatot a felperes nem tett. Helyesen hivatkozott arra is, hogy a hatóság feladata az, hogy az árut beazonosítsa. A perbeli esetben ez megtörtént, a hatóság megállapította, hogy a perbeli áru szén, ami a RID hatálya alá tartozik. A hatóság határozathozatalhoz szükséges tényállás-tisztázási kötelezettsége pedig kizárólag eddig terjed. Ezt követően a felperes kötelessége/lehetősége az, hogy ha azt állítja, hogy az adott szénszállítmány a fizikai és kémiai tulajdonságai alapján annak ellenére nem tartozik a RID hatálya alá, hogy az nevesített veszélyes anyagként abban szerepel, ezen állítását megalapozó vizsgálatot elvégezze.

- [23] Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján helytelenül állapította meg, hogy az eljáró hatóságok a tényállást nem tisztázták megfelelően, továbbá, hogy a letárolt szén a RID hatálya alá tartozása tekintetében szakértő kirendelésére lett volna szükség egy akkreditált labor megkeresésével. Ezen megállapítással szemben hangsúlyozandó, hogy a szén a RID-ben nevesítve van, mint veszélyes anyag, az eljáró hatóságok pedig a rendelkezésre álló iratok, dokumentumok és a felperes ellentétes nyilatkozatának hiányában megállapították, hogy a szállított áru szén. Ezen tények alapján helytállóan írták elő határozatukban, hogy a felperesnek az adott áru szállítását a RID-ben előírtak szerint kell végrehajtania. Az elsőfokú ítéleti megállapítással szemben a RID hatálya alá tartozásnak nem feltétele az akkreditált laboratóriumi bevizsgálás, ha az adott anyag a RID-ben nevesítve van. A felperes akkor szállíthatta volna a perbeli szenet nem a RID-ben előírtak szerint, amennyiben a RID 2.2.42.1.7. szerinti vizsgálatot elvégzi, és bizonyítja, hogy a perbeli szén nem tartozik a RID hatálya alá.
- [24] A hatóságot terhelő tényállás-tisztázási kötelezettség tehát a perbeli esetben azt jelenti, hogy neki kell megállapítania, hogy milyen anyag szállítására kerül sor. Amennyiben a rendelkezésre álló iratok, nyilatkozatok alapján megállapítja, hogy a szállított áru a RID hatálya alá tartozó veszélyes anyag, a hatóságot további tényállás-tisztázási kötelezettség nem terheli. Ezt követően ugyanis a felperes lehetősége, hogy a hatósági megállapítással szemben azt bizonyítsa, hogy a RID-ben nevesített veszélyes anyag természete olyan, hogy az nem tartozik a RID hatálya alá. A RID 2.2.42.1.7. pontja szerint ugyanis a „Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv” III. rész, 33.3 bekezdése szerinti vizsgálati eljárások és a 2.2.42.1.5 pontban található kritériumok alapján az is meghatározható, hogy egy név szerint feltüntetett anyag természete olyan, hogy az anyag nem esik ezen osztály előírásainak hatálya alá. A Kúria hangsúlyozza, hogy ezen vizsgálat lefolytatása azonban már nem a hatóság tényállás-tisztázási kötelezettségének körébe esik, ezen bizonyítás lefolytatása (vizsgálat elvégzése) a felperes lehetősége. Az elsőfokú bíróság erre figyelemmel helytelenül tett megállapítást a perbeli áru RID hatálya alá tartozásának vizsgálata és a hatóság tényállás-tisztázási kötelezettsége körének tekintetében, és indokolatlanul jutott arra a következtetésre, hogy szakértő kirendelésére lett volna szükség egy akkreditált labor megkeresésével, mert ez nem a hatóság kötelezettsége, hanem a felperes lehetősége lett volna. Helyesen érvelt ebben a körben azzal is az alperes, hogy az eljáró hatóságoknak az eljárás lefolytatásához, a tényállás megállapításához szükséges szakértelme megvolt, szakértő kirendelése indokolatlan, az áru egyértelműen beazonosítható volt.
- [25] A felperes által csatolt biztonsági adatlap az UN számot nem tartalmazza, ezzel szemben a biztonsági adatlap szerint a perbeli termék szén. Mivel a szén kizárólag elnevezésénél fogva a RID hatálya alá tartozik, annak szabályai alkalmazandók annak szállítására nézve. Tekintettel arra, hogy a felperes által becsatolt biztonsági adatlapból az nem volt megállapítható, hogy az adott szénszállítmány olyan fizikai és kémiai tulajdonságokkal rendelkezik, amelyek folytán az elnevezése ellenére nem tartozik a RID hatálya alá, az alperes okszerűen mellőzte a biztonsági adatlap figyelembe vételét, abban ugyanis a RID hatálya alóli kivételt megalapozó megállapítás nem szerepelt. A felperes kizárólag abban az esetben mentesült volna a RID szerinti szállítás alkalmazása alól, ha a RID 2.2.42.1.7. szerinti vizsgálatot elvégezteti, és annak eredményével igazolja, hogy a perbeli szén nem tartozik a RID hatálya alá. Ennek megtörténteig azonban a RID szabályai

kötelezően alkalmazandók. Helytállóan hivatkozott emellett az alperes arra is, hogy a biztonsági adatlapból az sem állapítható meg aggálytalanul, hogy az a perbeli szállítmányra vonatkozik.

- [26] A fentiekben kifejtettek tekintetével a Kúria az elsőfokú ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 99. § (3) bekezdése és 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

A döntés elvi tartalma

- [27] *Amennyiben egy anyag a RID-ben veszélyes anyagként nevesítve van, a hatóság a RID hatálya alá tartozást és annak alkalmazási kötelezettségét jogszerűen írja elő. Annak bizonyítása, hogy a RID-ben nevesített áru fizikai és kémiai tulajdonságai alapján mégsem tartozik a RID hatálya alá, a felperest terheli.*

Záró rész

- [28] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 107. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat hiányában tárgyaláson kívül bírálta el.
- [29] Az alperes az elsőfokú eljárás során ugyan csatolt költségjegyzéket, de abban összeget nem jelölt meg, a felülvizsgálati eljárásban költségigénnyel nem élt, így a Pp. 81. § (1) és (2) bekezdései alapján a Kúria az elsőfokú peres eljárásra és a felülvizsgálati eljárásra részére perköltséget nem állapított meg.
- [30] A peresztes felperes köteles viselni az elsőfokú és felülvizsgálati eljárás illetékét, amelyet a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (1) bekezdése, továbbá az 50. § (1) bekezdése és a 39. § (3) bekezdés d) pontja alapján állapított meg.

Budapest, 2020. október 21.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Bögös Fruzsina s.k. előadó bíró, Dr. Szilas Judit s.k. bíró